

23/7/86

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ
Και οι δύο
«Λυσιστράτες»
θα παιχθούν
στο Δάσος
ΒΟΥΠΟΥΚΛΑΚΗ
ΚΑΙ ΛΑΖΟΠΟΥΛΟΣ

Η σκηνοθέτις Ερση Βασιλικιώτη στοχεύει: Νά καταλάβει ο κόσμος τό λόγο του Αριστοφάνη

Η μουσική του Γερμανού και η χορογραφία Λόμμελ

Τελικά θα παιχθούν και στην Θεσσαλονίκη οι δύο παραστάσεις της «Λυσιστράτης» του Αριστοφάνη που έχουν δημιουργήσει τόσο θόρυβο έφτες. Οι δύο παραστάσεις θα δοθούν στο Θέατρο του Δάσους, συγκεκριμένα στο διάστημα 6 - 20 Αυγούστου θα δούμε την «Λυσιστράτη» με σκηνοθεσία του Σολωμού και πρωταγωνίστρια την Αλίκη Βουγιουκλάκη. Στις 11 - 14 Σεπτεμβρίου εξαλλού θα παιχθεί η «Λυσιστράτη» που σκηνοθετεί ο Ανδρέας Βουτιάνος και στην οποία τόν επώνυμο ρόλο θα ερμηνεύσει ο Λάκης Λαζόπουλος.

Για ένα μουσείο
θυζαννινό

Για να μην ξεχνάμε: Τι γίνεται, άραγε με την ανέγερση του θυζαννινού μουσείου στην Θεσσαλονίκη, την πιο «θυζαννινή» πόλη της Ελλάδας! Τα σχέδια έγιναν, οι υποσχέσεις έχουν δοθεί, το οικοδόμο υπάρχει. Θα μου πείτε, ίσως δεν υπάρχουν χρήματα. Οστόσο, χρήματα δίνονται σε ένα πλήθος πανηγύριων, μικρό και μεγάλο. Να κοπούν κονδύλια από κάποια «φεισθάλ» μετριοτήτων και να δοθούν για την ανέγερση θυζαννινού μουσείου στην συμπατριώσσα. Από πάσαν πιο πολύ τόποι και θα δώσουν δουλειά σε αρκετούς εργαζόμενους. Και κάτι ακόμη: Μία και επίκεινται οι δημοτικές εκλογές, μήπως θα μπορούσαν οι τρεις υποψήφιοι να δώσουν και το θέμα αυτό στην προεκλογική τους καμπάνια;

Καλύτερες
συνθήκες

Και βεβαίως: Με τις πρόσφατες εργατικές βελτιώσεις πολύ ο χώρος του δημοτικού θεάτρου του Κήπου. Οι θεατές, καθισμένοι άνετα, θα δουν και ακούν και καλύτερα. Σ' αυτό, βέβαια, βοηθάει η διακοπή της διελεύσεως τροχοφόρων στις άρες των παραστάσεων. Απομεινών θα βελτιωθούν οι παραστάσεις.

Αποκέντρωση
να σου πετύχει

Πραγμάτιστα κατήγγειλε ο παρατηθείς διευθυντής του

Οι παραστάσεις με κωμωδίες Αριστοφάνη έχουν πληθύνει έντυπωσιακά τα τελευταία χρόνια. Κρατικά και επιχορηγούμενα θέατρα, έχουν βρει στον άρχαιο Έλληνα κωμωδιογράφο ένα στοιχείο, που πιστεύουν ότι τους δίνει την εύκαιρία να παρουσιάσουν κάτι επιτυχημένο.

Δεν είναι τυχαίο, που στην Αθήνα έτοιμάστηκαν δύο «Λυσιστράτες» (είχε απειληθεί, μάλιστα, ότι θα ήταν περισσότερες...), ότι στην Θεσσαλονίκη θα δούμε δύο εκδόσεις των «Νεφελών», ότι στις «Γιορτές Ανοιχτού Θεάτρου», έχουμε ακόμη έναν Αριστοφάνη (τόν «Πλούτο» από το Θέατρο Θεσσαλίας).

Όπως αποδεικνύεται, ο Αριστοφάνης έμπνεε, αλλά και προβληματίζει τους σκηνοθέτες μας, γενικότερα, τους ανθρώπους του θεάτρου μας κι αυτό είναι κάτι που άρχισε πριν από δεκαετίες. Έχουν μείνει ιστορικές οι επιτυχίες του Σολωμού στην Επίδαυρο, καθώς και οι εξαιρετικές παραστάσεις που έχει σκηνοθετήσει ο Κάρολος Κούν - οι καλύτερες στο ελληνικό θέατρο - αλλά επίσης έχουν μείνει στη μνήμη μας και θεατών για την ανέγερση θυζαννινού μουσείου στην συμπατριώσσα. Από πάσαν πιο πολύ τόποι και θα δώσουν δουλειά σε αρκετούς εργαζόμενους. Και κάτι ακόμη: Μία και επίκεινται οι δημοτικές εκλογές, μήπως θα μπορούσαν οι τρεις υποψήφιοι να δώσουν και το θέμα αυτό στην προεκλογική τους καμπάνια;

Οστόσο, από την εποχή του Σολωμού και του Κούν - από την εποχή, δηλαδή, που παρουσίασαν τις επιτυχίες παραστάσεις κωμωδιών Αριστοφάνη - έχουν περάσει περισσότερα από είκοσι χρόνια. Πολλά έχουν αλλάξει στο ελληνικό θέατρο, πολλά έχουν αλλάξει στην νοσηρότητα του κόσμου, στον τρόπο ψυχολογίας του. Είναι φυσικό, λοιπόν, να υπάρχει μία τάση (ή και μία ανάγκη) να δοθούν νέες λύσεις στην παρουσίαση των κωμωδιών του Αριστοφάνη.

Ακριβώς αυτό ήταν το θέμα μιας συνομιλίας, που είχαμε με την Ερση Βασιλικιώτη, την σκηνοθέτιδα που ανέλαβε να παρουσιάσει φέτος με το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος, τις «Νεφέλες», που θα παιχθούν στη Θεσσαλονίκη, στους Φιλίππους και τη Θάσο και στην Επίδαυρο. Όπως, ίσως, θα θυμόμαστε οι θεατράφιλοι, τις «Νεφέλες» τις ξαναπαρουσίασε το ΚΘΒΕ πριν μερικά χρόνια, με σκηνοθεσία τόν Γιώργο Ρεμούν-

τούς Κούν, Σολωμό και Εύαγγελατό. Μας άπαιτνε, ως εξής:

—Ο Αριστοφάνης, όπως και όλα τα κλασικά κείμενα, μένουν νέα ακριβώς επειδή μπορούν να δεχτούν άπειρες ερμηνείες. Κι αυτό είναι το σωστό. Κάθε ομάδα ανθρώπων, που αναλαμβάνει να παρουσιάσει κλασικό κείμενο, γιά να δώσει τόν άερα που χρειάζεται το κείμενο, γιά να είναι φρέσκο, όφελει να κάνει μία καινούργια πρόταση. Και μέ την καινούργια πρόταση δέν έννοώ ότι πρέπει να κάνει έξτρεμιούς ή άμφιόλους πειραματισμούς, αλλά άπλά να έχει τήν προσωπική ματιά πάνω στό έργο. Η πιο σθερά σχολή έρμηνείας Αριστοφάνη στηρίχτηκε στό λαϊκό δρώμενο, πρόγνιο πολλό φυσικό. Από και και πέρα, άκολούθησαν πολλοί σθεαροί τρόποι έρμηνείας και μάλιστα τόσο πολλοί, που φτόνουμε σχεδόν σε έναν κορεσμό. Αυτό που μάς μένει σήμερα είναι να έρμηνεύσουμε τό κείμενο όσο πιο άπλά μπορούμε, ώστε να γίνει πράγματι ένα λαϊκό θέαμα, ένναω τό καταλάβει ο πολλός κόσμος τών Αριστοφάνη.

—Εσείς ποιά γραμμή άκολουθείτε στην σκηνοθεσία τών «Νεφελών»;

—Αυτήν άκριβώς τήν γραμμή, που άνέφερα πιο πάνω, προσπαθούμε να ακολουθήσουμε μέ όλους τούς συνεργάτες που δουλεύουμε τις «Νεφέλες». Διλαδή, να ύπηρετήσουμε τό λόγο και όχι τό θέαμα. Να παραδώσουμε σόν θεατή τόν Στρέψιδο και να παρακολουθήσει μαζί του όλη τήν περιπέτεια στην όποια ύποβάλλεται από τήν πορνεία πού, να θέλει να έικμεταλλεύεται τή «νέα παιδεία». Ο Στρεψιδάδης τού Στέλιου Καπάνου, είναι ένα άνθρωποι κωμικό και τραγικό σύγχρονος και πού γνώριμο σε όλους μας. Μπορούμε να τόν σταντήσουμε στό όριο και σήμερα. Γι' αυτό, άλλωστε, τόν έμφανίζουμε, ένδυματολογικά, σάν σύγχρονα άνθρωπο, σε αντίθεση μέ τόν Σωκράτη, ό οποίος έμφανίζεται μέ μία αυ-

Λομμέλ;
—Η μουσική του Γερμανού στό χορικό τών «Νεφελών»

Ο Στέλιος Καπάνος και ο Γρηγόρης Μήττας σε μία σκηνή τών «Νεφελών». Η φωτογραφία είναι από τις δοκιμές.

συνδυάζει τόν μοντέρνο ήχο μέ τόν παλιό και έκφράζει τή διπλή ύπόσταση τών Νεφελών. Οι Νεφέλες, είναι θεές πιστές σόν

Αριστοφάνη - Θεοδωρίδη - Τσατσά, «Νεφέλες», από τό συγκρότημα «Σούνιο 65», στις γιορτές Ανοιχτού Θεάτρου

Γίνεται φανερό ότι ο Αριστοφάνης είναι τήν έντύπωση πώς είναι έξφραση άμπελ. Και δέν είναι ή πρώτη φορά που τό διαπιστώνουμε. Φυσικά, μέ τήν παράσταση αυτή πού θαυιάζει μόνο ως προς τό «σπρόν» στην περίπτωση αυτή Αριστοφάνη, τό πράγμα γίνεται όλοφανερό. Πιστεύω ότι στην περίπτωση αυτή ουσιαστικό έχουμε ένα άλλο έργο, μία μουσική κωμωδία, πού έγραψε ά κ. Θεοδωρίδης. Αναρωτιέμαι, μάλιστα, γιάτί ό «μεταφραστής» και διοικουστής (τό δεύτερο ίσχυει) δέν κάβεται να γράψει ένα βικό τό έργο, άφου, άλλωστε, δέλνει ότι δέν τό λείπουν τό πρόστιμο. Ίσως αυτός και οι συνεργάτες του θα έδιναν κάτι πιο ουσιαστικό και πιο άσπιο. Κάνοντας αυτό πού έκανε, νομίζω ότι άδίκουν και τόν Αριστοφάνη και τόν έαυτό τους. Και άκούο άδίκουν και τό κοινό (κυρίως τό άπληροφάρητο) πού, βλέποντας αυτή τήν παράσταση, θα νομίζει ότι ένημερώθηκε γιά τό τι έγραψε ο Αριστοφάνης. Είλικρινά, πιστεύω

έλαφρότατα ό έπιθεωρησιακός τόνος σόν Αριστοφάνη και κυρίως, ν' άκουστούν καθαρά τό λόγια τών χορικών. Γιά τήν χορογραφία τού Λομμέλ: Είναι φανερό πώς ό χορός τών άρχαίων δραμάτων είναι κάτι πολύ σθεαρό και άπαιτεί μέσα στό σύνολό του σολιστές. Η συμμετοχή τού «Άένασου Χοροθέατρου» μαζί μέ μία έξαιρετική ομάδα ήθοποιών τού ΚΘΒΕ, έλπίζουμε ότι θα συνεισφέρει πολλό θετικό στην παράσταση. Βεβαίως, δέν είναι ένας χορός Αριστοφάνη από αυτούς που έχουμε συνηθίσει να βλέπουμε. Αλλάστε, τό ίδια τό χορικό, από τό άρσιότερα κομμάτια τής άρχαίας έλληνικής ποίησης, δέν άφήνουν περιθώρια γκροτέσκας άντιμετώπισης τούς.

Η γυναίκα
στην Επίδαυρο

—Είστε ή δεύτερη γυναίκα σκηνοθέτις, πού πηγαίνει στην Επίδαυρο. Τι άισθήματα σας προκαλεί αυτό;

—Δέν είναι τυχαίο, πού και οι δύο γυναίκες σκηνοθέτες, πού πηγαίνουν στην Επίδαυρο, προέρχονται από τό ΚΘΒΕ (Σημ.: Η προηγούμενη ήταν ή Κρύλλα Αντωνιάδου, μέ τις «Θεομαφοδίζουσες»). Πραγματικά, ό Θεσσαλονικέας φαίνεται πού προσεγγίζει, Αισθόνομα, θέαμα, μία τερόστια εύθυνη, πού άμως, πού κάθε παράσταση, πού άνεδάξω. Η Επίδαυρος πού δημιουργεί διά συναισθημάτων: από ή μία τό όδος και από τήν άλλη νιώθεις να σε προσγειώνει πολύ φιλικά μέσα στό χώρο, τόσο πού σχεδόν νιώθεις άνετα.

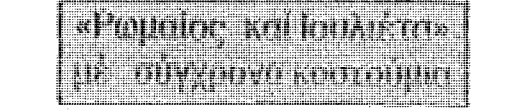
Συζητούμε και μέ τήν Ερση Βασιλικιώτη, τό θέμα τής άνορκοκρατίας στό έλληνικό θέατρο, κατά πόσο, δηλαδή, ύπάρχει, τί συνέπειες έχει (ή άν έχει) τί εύκαιρίες δίνονται σε μία γυναίκα (πέρα από τίς ήθσοποιίες), να δημιουργήσει στό έλληνικό θέατρο. Η άπάντηση τής κ. Βασιλικιώτη, ήταν όλογοι, ή εξής:

—Όσα περισσότερες εύκαιρίες δίνονται στις γυναίκες σκηνοθέτες, τόσο πού πληθαίνουν. Και όταν πληθύνουν πού και πέρασε μία μέ περίοδο άναπροσαρμογής στις σχέσεις μέ τούς ήθαπαιούς, πού έχουν συνηθίσει μέ τούς άνδρες σκηνοθέτες, τότε τό πράνταμα θα

Η Βανέσα Ρέντινγερ και ο Τιμόθυ Ντάλτον σε μία σκηνή από τό «Ημέρωμα τής στρίγγλας» τού Σαίξπηρ.

Επιφυλακτική ή κριτική Παραστάσεις Σαίξπηρ σε βρετανικά θέατρα

Παρ' όλο πού ή σαίζόν έχει προχωρήσει πολύ, τό θέατρο τού Λονδίνου δέν μείωνουν τήν δραστηριότητά τους και μάλιστα μερικές παραστάσεις τούς έχουν πολλό ένδιαφέρον.

Φυσικά, στην πρώτη σειρά είναι πάντα ό Σαίξπηρ, ό μεγάλος και άδιέφευκτος κλασικός τού άγγλικού θεάτρου, αλλά και τό παγκόσμιο. Τόν τελευταίο καιρό στό «Ρόγιαλ Χέιμαρκετ Θήατερ» δόθηκε μία σειρά παραστάσεων μέ δύο έργα Σαίξπηρ στό όποια οι σκηνοθέτες είναι δύο, ό Τόμπι Ρόμπερσον και ό Κρίστοφερ Σέλιμ. Αλλά οι δύο παραστάσεις έχουν και τούς ίδιους πρωταγωνιστές: τήν Βανέσα Ρέντινγερ και τόν Τιμόθυ Ντάλτον, πού και οι δύο είναι πολλό άγαπητοί στό βρετανικό κοινό. Τά έργα, πού παίζονται έναλλάξ, είναι «Τό ήμέρωμα τής στρίγγλας» και «Αντώνιος και Κλεοπάτρα». Κριτικές γράφθηκαν μόνο γιά τό πρώτο έργο και δέν μπορεί να πεί κανείς ότι ήταν έπαινετικές. Κάποιος έγραψε ότι ή παράσταση έτοιμάστηκε μέ στόχο να τραβήξει τούς ξένους έπισκέπτες τού Λονδίνου.

Ενα πολλό δημοφιλές έργο τού Σαίξπηρ, τό «Ρωμάιος και Ιουλιέτα» άνεδάσθηκε στό Στράτφορντ μέ σκηνοθεσία τού Πήτερ Μπογκνάνωφ, ένας από τούς νέους και τολμηρούς σκηνοθέτες τού Λονδίνου. Ο Μπογκνάνωφ έδωσε τό δράμα τών έραστών τής Βερόνας σε σύγχρονο ύψαιο, μέ ένα

Η πρώτη έρώτηση, πού θέσαμε στην κ. Βασιλικιώτη, ήταν πώς βλέπει τον Αριστοφάνη σήμερα, σε σύγκριση ή με το προηγούμενο των παραστάσεων έργων του από

Πώς από δω και στο εξής, ή ζωή της θα ήταν αυτός ο παλμός, αυτή η εκμηδένιση του εαυτού της. Καθώς χειροπιασμένοι στην κουπαστή όκουγαν τον λαιμό της θάλασσας κι ένωσαν παντού της έλευθερία - ταξίδι μαγευτικό γι' αυτή Κίθιρα - πρόσφερε σιγά, συλλαβή, με συλλαβή τα όνομα του: Εκείνος μειδίασε. Είχε ένα θαυμάσιο μειδίαμα, αποκλειστικό γι' αυτόν.